

СЛУЖ НА СОЦИЈАЛИС

4134 Централна правосудна книжница
Врховног содишча СР Словеније
61000 - БУБЈАНА
ул. "Товчарјева" бр. 9

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Рок за рекламации 15 дена. Огласи според тарифата.

Понеделник, 21 август 1989

Скопје

Број 31

Год. XLV

Аконтацијата за 1989 година изнесува 130.000 динари. Овој број чини 3.000 дна. Жиро сметка 40100-603-12498

578.

Врз основа на член 3 од Законот за водење на паричните средства на Републиката и на општините како депозит во Народната банка на Македонија („Службен весник на СРМ“ бр. 42/77), Извршниот совет на Собранието на СР Македонија, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ПОБЛИСКИТЕ НАМЕНИ, НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА НА РЕПУБЛИКАТА И ОПШТИНИТЕ ШТО СЕ ВОДАТ КАКО ДЕПОЗИТ ВО НАРОДНАТА БАНКА НА МАКЕДОНИЈА ВО 1989 ГОДИНА

Член 1

Во Одлуката за поблиските намени, начинот и условите за користење на паричните средства на Републиката и општините што се водат како депозит во Народната банка на Македонија во 1989 година („Службен весник на СРМ“ бр. 6/89, 19/89, 27/89), во член 2 точка 10 износот „30.000“ се заменува со износот „45.000“, во точка 14 износот „7.000“ се заменува со износот „8.000“, а по точка 20 се додава нова точка 21 која гласи:

„21.осгранување на последиците од елементарни непогоди во 33 „Пешница“ — Македонски Брод во износ од 1.000 мил динари“.

Член 2

Во член 3 алинеја 1 зборовите: „14 и 20“ се заменуваат со зборовите: „14, 20 и 21“.

Член 3

Во член 4, алинеја 7 на крајот точката се заменува со точка и запирка и се додава нова алинеја 8 која гласи:

За намената од точка 21 — Републичкиот комитет за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 23-1698/1
10 август 1989 година
Скопје

Потпретседател
на Извршниот совет,
Илија Филиповски, с. р.

579.

Врз основа на член 84, став 2 од Законот за Извршниот совет на Собранието на СР Македонија („Службен весник на СР Македонија“ бр. 43/81), а во врска со член 134, став 2 од Законот за девизно работење („Службен лист на СФРЈ“ бр. 66/85, 71/86 и 3/88) Извршниот совет на Собранието на СРМ, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДЕВИЗИТЕ УТВРДЕНИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ ДЕЈНОСТИ И ОПШТЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ОД РЕПУБЛИКАТА ЗА 1989 ГОДИНА

Член 1

Девизите за потребите на општествените дејности и на општествените организации од Републиката утврдени со Одлуката за распоредување на девизите

утврдени за потребите на општествените дејности и општествените организации за 1988 година („Службен лист на СФРЈ“ број 45/89), во противредност од 92.230.452.000 динари може да се користат за стоковни и нестокровни плаќања.

Средствата од став 1 на овој член ја претставуваат динарската противредност на девизите пресметани по курсот од 5.210,76 за еден САД долар.

Член 2

Средствата од член 1 на оваа одлука се распоредуваат на следните корисници:

Ред. бр.	корисник	динари
1.	Републичка СИЗ за здравствена заштита	18.237.660.000
2.	Републичка СИЗ за научни дејности	13.026.900.000
3.	Републичка СИЗ за предучилишно и основно образование и општествена заштита на децата	2.605.380.000
4.	Републичка СИЗ за насочено образование	1.042.152.000
5.	Републичка СИЗ за социјална заштита	7.816.140.000
6.	Републичка СИЗ за физичка култура	1.823.766.000
7.	Републичка СИЗ за култура	1.302.690.000
8.	Корисници од областа на комунални дејности	5.210.760.000
9.	РО НИП „Нова Македонија“ — Скопје	4.168.608.000
10.	РТВ — Скопје	7.816.140.000
11.	Совет за пошумување на голините	1.042.152.000
12.	Резерва	28.138.104.000
ВКУПНО:		92.230.452.000

Член 3

Во износите на девизите утврдени со членот 2, од оваа одлука се вклучени и авансно искористени средства од страна на корисниците во изминатиот период од оваа година, а плаќањата можат да се вршат до 31 декември 1989 година.

Со распоредените девизи од оваа одлука не се опфатени плаќањата на обврските по странските кредити и конвенциски обврски, плаќањата на резервните делови за одржување на увозната опрема и увозот на стоки распореден на ЛБ режим, чие плаќање е слободно, како и увоз врз основа на странски кредити за изградба на патна инфраструктура.

Член 4

Користењето на девизите од членот 1 на оваа одлука не ги исклучува правата на увоз и плаќање, кои се остваруваат според други основи од Законот за девизното работење.

Член 5

Корисниците на девизи здружени во самоуправните интересни заедници поднесуваат барање до Републичкиот секретаријат за односи со странство кој издава согласност за откуп на девизни средства врз основа на претходно прибавено мислење од соодветната републичка самоуправна интересна заедница.

Член 6

Евиденцијата за правото на увоз и плаќање се врши преку системот на Стопанска банка — Здружена банка — Скопје.

Девизите од членот 1 на оваа одлука ги обезбедуваат:

- Стопанска банка — Здружена банка — Скопје;
- Југобанка — Основна банка — Скопје;
- Љубљанска банка — Основна банка — Скопје

Член 7

За користење на девизни средства од Резервата одлучува Извршниот совет на Собранието на СР Македонија.

За користењето на средствата од 521.076.000 динари одлучува секретарот на Републичкиот секретаријат за односи со странство.

Член 8

Крајните корисници по извршниот откуп на девизи му поднесуваат на Републичкиот секретаријат за односи со странство годишен извештај за користењето на девизите според оваа одлука до 15 јануари 1990 година.

Член 9

Републичкиот секретаријат за односи со странство ќе се грижи за спроведувањето на оваа одлука.

За користењето на девизите Републичкиот секретаријат за односи со странство му поднесува годишен извештај на Извршниот совет на Собранието на СР Македонија најкасно до 15 февруари 1990 година.

Член 10

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 23-1696/1
10 август 1989 година
Скопје

Потпретседател
на Извршниот совет,
Илија Филиповски, с. р.

580.

Врз основа на член 12 од Законот за заштита при работа („Службен весник на СРМ“ бр. 17/87), Републичкиот комитет за труд, здравство и социјална политика, по прибавено мислење од Сојузот на синдикатите на Македонија и Стопанска комора на Македонија, на седницата одржана на 14 јули 1989 година, донесе

П РА В И Л Н И К**ЗА ОПШТИТЕ МЕРКИ НА ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ЗА РАБОТНИ И ПОМОШНИ ПРОСТОРИИ И ПРОСТОРИ****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат општите мерки за заштита при работа за градежните објекти наменети за работни и помошни простории и работни простори, во кои се обавува работа или повремен престој односно задржување на работниците при работата.

Член 2

Под градежни објекти, во смисла на овој правилник, се подразбираат објектите наменети за работни и помошни простории и работни простори со сите придружни инсталации, уреди и површини, во кои работат, се движат или задржуваат работниците во текот на работата.

Како работни простории во смисла на овој правилник, се сметаат просториите во кои се обавуваат производните и други работни процеси, односно во кои се движат или поголем дел од работното време се задржуваат работниците во текот на работата.

Како помошни простории, во смисла на овој правилник, се сметаат просториите кои служат за хигиенско-санитарни и други потреби на работниците при работата (гардероби, бањи, мијалници, простори

рии за лична хигиена на жената, санитарни чворови (нужници, писоари), простории за исхрана, одмор и рекреација, за повремено загревање на работниците, пушење, за сушење, чистење и дезинфекција на работната облека и заштитните средства и др.).

Под работен простор во смисла на овој правилник, се подразбира просторот кој се наоѓа надвор од работните простории, во кој се обавува работа односно, во кој се движат или поголем дел од работното време се задржуваат работниците во текот на работата.

II. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА**1. Заеднички одредби****Член 3**

При одредувањето на локацијата на градежните објекти за работни и помошни простории, уредувањето на просторот во кругот на претпријатието, распоредот на работните и помошните простории во тие објекти, на работниот простор, водоводната, канализационата, пароводната, електричната и друга мрежа, на депониите за отпадоци, влезно-излезните врати и пагштата за спасување и евакуација на работниците во случај на опасност од пожар, експлозија или други елементарни непогоди и др., мора да се имаат во предвид и условите, односно мерките за заштита при работа пропишани со овој правилник.

1) Локација на објектите и распоредување на просториите**Член 4**

Градежните објекти за работни и помошни простории се лоцираат и градат така да се обезбеди доволна природна вентилација и осветлување.

Член 5

Со изградбата на гаражи, паркиралишта, складишта и други објекти во кругот на работната организација, не смеат да се влошуваат условите за работа во веќе изградените работни и помошни простории.

Член 6

Отворените складишта и депони на материјали од кои при манипулацијата се создава прашина, не може да се градат поблиску од 20 м. од градежните објекти наменети за работни простории, односно не поблиску од 30 м. од градежните објекти наменети за помошни простории.

Член 7

Во кругот на работната организација се обезбедува кружен тек на сообраќајот кој мора да биде поврзан со јавните сообраќајници.

Член 8

Работните простории наменети за обавување на административно технички и на нив слични работи и задачи, конструкциони бира, сали за состаноци и сл. треба, по правило, да бидат сместени во одделни градежни објекти.

Ако работните простории од став 1 на овој член, се наоѓаат во ист градежен објект, во кој се наоѓаат и просториите за производство со зголемена бука и вибрации, мора да се изолираат.

Член 9

Работните простории, во кои, при обавувањето на производствените процеси се создаваат штетни гасови полесни од воздухот, параа, прашина или топлина, кои не можат со соодветни средства да се отстранат од местото на настанувањето, се лоцираат, по правило, во приземни градежни објекти, со природно проветрување изведено преку покривот.

Работните простории од претходниот став мора да имаат најмалку еден надворешен ѕид со отвор за природно проветрување.

Во повеќекатните градежни објекти, производните процеси од став 1 на овој член, се обавуваат во просториите на последниот кат од објектот.

Член 10

Амбулантните и здравствените станици се сместуваат по правило, во приземјето на градежниот објект во кој се наоѓаат работните или помошните простории.

До просториите од претходниот став мора да се обезбеди непречен пристап на сите видови санитарски возила.

Широчината на сите врати во просториите од став 1 на овој член мора да овозможува непречено внесување, односно изнесување на болните на болничките носила.

Просториите од став 1 на овој член се сместуваат по правило, во близина на работните простории со најголем број работници.

Член 11

Надворешниот работен простор, во кругот на работната организација, задолжително се распоредува и организира така да овозможува безбедно движење на работниците и превозните средства.

Член 12

Доколку во кругот на работната организација е дозволено влегување и паркирање на товарни и патнички возила, мора да се обезбеди доволен простор за паркирање (паркинг) кој се наоѓа вон сообраќајниците и пожарните патеки, кои секогаш и во секое време мора да бидат проодни за непречен премин.

Пристапот до паркингот и излезот од паркингот се изведува на начин кој овозможува безбедно движење на пешаците и моторните возила.

Член 13

Во кругот на работната организација, по правило, треба да се предвидат зелени површини како и површини за одмор на работниците, кои се лоцираат во најмалку загадените зони.

2) Пристапни места (влезови) и евакуациони патишта

Член 14

За пристап во оградениот круг на работната организација, мора да се обезбеди главен и помошен влез и излез.

Бројот и распоредот на влезовите и излезите во оградениот круг мора да одговара на бројот на вработените и времето потребно за напуштање на работните простории во случај на потреба од брза евакуација поради опасност од пожар, поплава, експлозија, земјотрес и други елементарни непогоди.

Димензијата на влезно-излезните врати мора да одговара на димензијата на специјалните интервентни возила (противпожарни коли, амбулантски возила и др.).

Член 15

Во секој градежен објект наменет за работни и помошни простории потребно е да се обезбеди можност за спроведување на евакуација и спасување на работниците во случај на опасност од елементарни и други непогоди.

Должината на патот за евакуација на работниците од местото на работа до безбедниот простор кај приземните објекти не може да биде поголема од 50 м., а во објектите на кат не поголема од 30 м., од најблискиот излез на складиштето.

Градежните објекти наменети за работни и помошни простории со повеќе од 3 ката и должина до 30 м. мора да имаат најмалку две доволно оддалечени складишта, од кои, едното се користи во случај на опасност од елементарни и други непогоди. Складиштата мора да имаат излез кој води во слободен простор.

Кај отворените индустриски постројки со етажи до висина од 30 м. треба да се обезбеди едно отворено складиште на оддалеченост од најмногу 25 м. од најоддалеченото работно место.

Член 16

Доколку не е можно да се обезбеди спроведување на евакуацијата и спасување на работниците на

начинот утврден во член 15 од овој правилник, мора да се обезбедат помошни патишта за нужна евакуација (нужни излези).

Патот за евакуација треба да води до излезот од објектот или до безбедниот простор во објектот и мора да биде едноставен, добро осветлен и без слепи завршетоци.

Член 17

Објектите наменети за работни простории, во кои поради технолошкиот процес или нивната намена, постои зголемена опасност од експлозија или пожар, се проектираат и изведуваат на начин со кој се обезбедува одвод на гасовите, чадот, топлината и на другите опасни и штетни материи низ посебни отвори.

3) Водоводна и канализациона мрежа

Член 18

Водоводната и канализационата мрежа во кругот на работната организација, се проектира и гради вон сообраќајниците и другите места каде што постои можност од нивно механичко оштетување.

Инсталациите од претходниот став се поставуваат под земја или над земја во согласност со прописите и надвор од маневарскиот простор на дигалките и другите транспортни средства.

Член 19

Снабдувањето на објектите наменети за работни и помошни простории со вода за пиење, за санитарни и технолошки потреби и за гаснење на пожар, се врши со приклучување на градската водоводна мрежа или на посебен извор за напојување со вода, во согласност со прописите донесени врз основа на Закон.

Ако за снабдувањето со вода на просториите од став 1 на овој член, покрај градскиот водовод се користи и друг посебен извор, водоводниот систем, технички мора да биде така решен, да се спречи загадувањето на водата.

Член 20

На местата одредени за пиење вода се поставуваат хигиенски славини.

Хигиенските славини се распоредуваат така да нивната оддалеченост од најоддалеченото место на работата не биде поголема од 100 метра. Една славина може да користат најмногу 60 работника.

Ако водата за пиење не е од градски водовод, истата мора редовно да се контролира, со хемиски и микробиолошки испитувања од страна на овластена стручна организација, за што се издава писмен наод.

Член 21

Во работните простории и на отворените работни простории каде се обавуваат работи со отровни и нагривачки материи, доколку постои опасност од прскање на таквите материи по телото на работникот, мора во непосредна близина на тие работни места да се постават славини, односно тушеви со чиста истечена вода за миене.

Член 22

Отпадните води се одведуваат непосредно во каналите, а одводите мора да бидат обезбедени со сифони.

Не е дозволено спојување на фекалната канализациона мрежа со одводната мрежа за атмосферски води (врнежи), доколку постои опасност од продирање на експлозивни пари и гасови во атмосферските води.

На канализационата мрежа каде што може да дојде до ширење на пожарот низ цевките, мора на одделни места да се вгради средство за спречување на пренесувањето на пламенот.

Член 23

За отпадните технички води кои содржат масни, леснозапаливи, отровни или агресивни материи, мора да се предвиди посебна канализациона мрежа.

Канализационата мрежа од претходниот став мора да има вграден систем за прочистување, одмастување или неутрализација на водите пред нивното пуштање во градската канализациона мрежа или во септичката јама.

Ако при мешањето на отпадните технички води може да дојде до хемиски реакции и до создавање на отровни материи или експлозивни смеси, тие мора да се одведат во неутрализациони јами, со посебни канализациони цевки положени во земја.

Не смее без претходно пречистување да се пуштаат отпадните технички води во градската канализациона мрежа, река, езеро, канал и слично.

4) Отстранување на нечистиот воздух и гасови

Член 24

Заради спречување на загадувањето на работната средина како и на поцироката човекова околина, воздухот кој се отстранува од погоните со систем за вентилација или на друг начин, а кој содржи прашина и други штетни материи и гасови, пред исфрлањето во атмосферата мора да биде пречистен.

5) Отстранување на штетни отпадоци

Член 25

При проектирањето и изведувањето на градежните објекти наменети за работни и помошни простории мора да се предвиди соодветно место за уништување, односно отстранување на штетните отпадоци.

За депонирање на штетните отпадоци мора да се избере место кое ќе ја исклучи можноста од загадување на земјиштето, подземните води и воздухот.

Местото од претходниот став на овој член мора да биде оградено и обезбедено од пристап на луѓе и животни.

2. Работен простор

Член 26

Градежните објекти и нивните делови наменети за работни простории, се проектираат, градат и одржуваат така да во текот на употребата обезбедуваат:

- стабилност на објектите и нивните делови во однос на статичките и динамичките оптоварувања и метеоролошките и климатските влијанија;
- заштита од атмосферските влијанија;
- загревање на просториите во зимскиот период;
- заштита од дифузните пареи доколку постои опасност од нивно кондензирање;
- заштита од хемиските и други штетни материи настанати во процесот на работата;
- проветрување на просториите;
- осветлување на просториите;
- заштита од бучава и вибрации;
- заштита од влага;
- топлотна изолација;
- заштита од пожар и експлозија;
- безбедност на движењето на работниците и транспортните средства.

Член 27

Покрај условите од член 26 на овој правилник, градежните објекти и нивните делови наменети за работни простории мора да ги исполнуваат и условите за заштита на работниците од:

- топлоотно зрачење;
- енергетско зрачење (инфрацрвено, ултравиолетово, јонизирачко, светлосно);
- хемиско влијание (отровни и надразнувачки гасови, пареи, чад, прашина и магла, лути и агресивни течности и цврсти (здрвени) агенси);
- биолошки фактори (бактерии, вируси, паразити и др.).

1) Големина и височина на работните простории

Член 28

Големината на работните простории зависи од видот на дејноста која ќе се обавува во нив и од бројот на вработените лица.

Член 29

Големината на работните простории мора да биде таква за да овозможува за секој работник најмалку 10 м³ воздушен простор 2 м² слободна површина на подот, под услов, при работата да постојат нормални микроклиматски услови, односно, доколку при работата не се развива голема температура, штетни испарувања, гасови и прашина.

Површината на работните простории за обавување на административни работи мора да изнесува најмалку 3 м² по работник, а површината на работните простории за проектни бира најмалку 5 м² по една работна маса, односно цртачка табла.

Под поимот воздушен простор, односно слободна површина на подот од став 1 на овој член, се подразбира слободниот волумен на воздушниот простор односно на површината на подот која не е зафатена со мебел, орудија, помошни уреди или материјали и не служи како простор за складирање.

Член 30

Висината на работните простории мора да изнесува најмалку:

1) 2,50 м. за работните простории наменети за обавување на административно-технички и на нив слични работи и работни задачи проектни бира, простории за складирање стоки и просториите во кои работниците од една смена се задржуваат помалку од 2 часа дневно;

2) 2,80 м за работните простории во кои при работата постојат нормални микроклиматски услови (температура, влажност, брзина на движењето на воздухот и топлинско зрачење) односно, во кои, при работата не се развиваат штетни пареи, гасови и прашина;

3) 3,00 м. за работните простории во кои се обавуваат производствени процеси при кои се развиваат непријатни или штетни гасови, пареи или прашина или во кои владееат неповолни топлотни услови, освен работните простории за кои со посебни прописи не е поинаку одредено.

Работните простории од точка 1 на претходниот став можат да имаат висина помала од 2,50 но не помала од 2,20 м доколку се наоѓаат во старите градски делови и заштитени со објекти кои се споменици на културата, чиј изглед, големина и висина неможе да се менува, под услов, во процесот на работата да не се јавуваат никакви штетности, на секој работник му припаѓа најмалку 10 м³ воздушен простор и 2 м² слободна подна површина и при работата да се обезбедени соодветни микроклиматски услови.

Работните простории од точка 2 на став 1 од овој член можат да имаат височина помала од 2,80 м. но не помала од 2,50 м. доколку во нив се обавуваат занаетчиски и други дејности, под услов, во процесот на работата да не се појавуваат штетности, на секој работник да му припаѓа најмалку 10 м³ воздушен простор и 2 м² слободна површина на подот и да се обезбедени соодветни микроклиматски услови.

Член 31

На привремените работилишта и на други места, како привремено решение за вршење на административно технички и на нив слични работи и задачи, за портирници, гардероби, киосци, складишта и други простории за слична намена, можат да се користат објекти од типот на контејнери со стандардни димензии чија височина на просториите не е помала од 2,20 м. ако се исполнети условите во поглед на воздушниот простор, микроклимата и слободната површина на подот по еден работник, во согласност со одредбите од член 30 на овој правилник.

Објектите од претходниот став можат да се користат за постојана намена за работни и помошни простории ако се исполнети условите од член 29 и 30 на овој правилник.

2) Подови во работните простории

Член 32

Подот на работната просторија мора да биде над нивото на околното земјиште.

По исклучок, подот на работната просторија може да биде и под нивото на околното земјиште ако просторијата е заштитена од подземни и површински води.

Член 33

Подот на работната просторија се проектира, изведува и одржува така да трајно се обезбедува:

- стабилност, рамна површина и безбедно движење на работници;
- топлотна и звучна заштита;
- заштита од дифузни пари, ако постои опасност од кондензација;
- лесно користење и одржување;
- водонепропустливост, ако посебно се бара;
- заштита од пожар, а по потреба и од статички електрицитет.

Член 34

Работната просторија во која се предвидува задржување на работниците повеќе од два часа во една смена, мора да има топол под од материјал со коефициент на топлотна спроводливост утврден со прописите донесени на основа Закон.

Ако поради природата на работата која се обавува во работната просторија не е можно да се обезбедат условите од став 1 на овој член, на работните места мора да се постават подлошки од материјал со соодветен коефициент на топлотна спроводливост.

Член 35

Подот на работната просторија во која се разлива вода мора да биде од непропустлив материјал, со соодветен наклон спрема отворите на одводните канали.

Подот на работната просторија во која се работи со лесно запаливи, агресивни и отровни течности мора да биде направен од материјал отпорен на нивното делување, да не ги впира и да има соодветен наклон спрема одводниот канал.

Член 36

Во работните простории во кои се преработуваат органски материи подложени на гниење, подовите мора да бидат од непропустлив материјал кој лесно се чисти.

Подот кој се поставува непосредно на земја мора да биде изолиран од влага, доколку материјалот од кој е изработен, нема хидроизолациони својства.

Ако во работната просторија постои зголемена опасност од пожар, подот на работната просторија мора да биде од тешко запалив материјал.

Ако во работната просторија се користат печки на цврсти, течни и плински горива, во кругот од најмалку 80 см. околу печката, подот мора да биде од незапалив материјал, или, пак, мора да се заштити со соодветен незапалив материјал.

Член 37

Од двете страни на излезната врата на работната просторија, подот мора да биде равен и еднакво подигнат до оддалеченост која изнесува најмалку колку и ширината на преминот во вратата.

3) Сидови, тавачи и покриви на работните простории

Член 38

Надворешните сидови, тавани и покриви на работните простории и нивните делови се проектираат, изведуваат и одржуваат така да во текот на експлоатацијата на објектите, ги обезбедуваат условите за заштита при работа од член 26 на овој правилник.

Член 39

Системот за одведување на атмосферските врнежи и талози, се изведува така да врнежите и талозите не можат да навлезат во градежниот објект, ниту да ги оштетат фасадните површини.

Член 40

Фасадите и надворешните сидови на работните простории во кои се обавуваат технолошки процеси при кои настануваат водени пари, кои можат да навлезат низ фасадата и надворешните сидови или во нивната конструкција, се изведуваат така да дифузните пари не можат да навлезат во слоевите во кои би можеле да се кондензираат.

Таваните на работните простории, во кои се развиваат водени пари, се изведуваат од материјали кои го спречуваат кондензирањето.

Пресметките за заштита од дифузните пари мора да бидат изработени во согласност со југословенските стандарди.

Член 41

Површината на сидовите и таваните на работните простории мора да биде бојадисана со светли бои.

По исклучок, во работните простории во кои сончевата светлина може да делува штетно врз сировините и главните производи, сидовите и таваните можат и поинаку да се бојадисаат.

Член 42

Сидовите, преградите, таваните и други делови на работните простории во кои се обавуваат технолошки процеси при кои се издвојуваат штетни, запаливи и експлозивни материи, мора да бидат изградени така да на нив се оневозможува собирање односно задржување на прашината и другите штетни и опасни материи.

Површината на деловите на работните простории од претходниот став, мора да бидат обработени (керамички плочки, маслени бои, заштитни мазива и сл.), така да се овозможи лесно чистење и миеење, како и да се оневозможи пропуштањето односно впирањето на штетни запаливи и експлозивни материи.

Член 43

Сидовите и преградите на работните простории од стакло или друг лесно кршлив материјал се изведуваат така да во текот на употребата на објектот се избегне можноста од повреда на работниците (оградување, прицврстување, означување и сл.).

Член 44

Покривите на објектите наменети за работни простории, мора да се проектираат и изведат на начин со кој се обезбедува трајна и ефикасна заштита на работниот простор од ветер, дожд, снег и вода која настанува од топењето на снегот и мразот.

Покривите на работните простории во кои нема тавани мора да обезбедат топлотна и звучна заштита на работниот простор.

Член 45

Доколку постои можност за паѓање на предмети од околните згради, сите светларници и покриви од стакло или друг лесно кршлив материјал мора да се заштитат со жичана мрежа.

Член 46

Доколку поради технолошкиот процес на работата, во работната просторија постои опасност од експлозија, покривот мора да биде изведен со лесен покривен материјал во согласност со прописите донесени врз основа на закон.

4) Прозорци и врати во работните простории

Член 47

Прозорците, надворешните врати и другите надворешни отвори во работните простории се проектираат, изведуваат и одржуваат така да во текот на употребата на објектот обезбедуваат:

- заштита од атмосферските влијанија;
- природно осветлување;
- топлотна изолација;
- природно проветрување.

Вратите и прозорците мора редовно да се одржуваат во исправна состојба, со потребните механизми за отворање и затворање, а стаклените површини мора да бидат целосно застаклени со прописно стакло.

Забрането е да се држат прозорци и врати со искршени и напукнати стакла.

Член 48

Прозорците во работните простории со ниски парапети или без нив, надворешните врати и слични отвори, се обезбедуваат со огради или на друг соодветен начин.

Прозорците, надворешните врати и другите надворешни отвори се изведуваат така да во текот на употребата на работните простории, можат безбедно да се одржуваат и чистат од надворешната и внатрешната страна.

Застаклените површини на вратите и прозорците во работните простории со лесно кршливо стакло мора посебно да се означат.

Член 49

Вратите и другите премини во работните простории мора да бидат доволно широки да ги задоволат потребите за минување на работниците во нормални и вонредни состојби (евакуација и спасување на работниците и сл.).

Вратите и другите премини од став 1 на овој член не можат да бидат потесни од 70 см.

Надворешните врати се поставуваат така да се отвораат во правец на излезот од работната просторија.

Доколку излезната врата води на отворен простор, нивото на подот од надворешната страна на вратата може да биде само за една скала пониско од нивото на внатрешната страна.

Вратите во работните простории во кои постои опасност од пожар или експлозија, задолжително се изработуваат од незапалив материјал и мора да се отвораат спрема надвор во правец на најблискиот излез.

Големите подвижни врати на халите, складите, гаражите и слични простории мора да се изведат така да можат едноставно и лесно да се отвораат и затвораат.

Ако вратите во просториите од претходниот став се користат и за минување на работниците, на нив се вградува посебна врата широка најмалку 70 см.

Член 50

Вратите со автоматско отворање мора да се изведат така да во случај на снемување на енергија, можат да се отвораат и рачно.

5) Внатрешни и надворешни скалишта

Член 51

Внатрешното скалиште во работните простории се проектира и изведува така да обезбедува пропусна моќ во зависност од бројот на работниците кои со нив се користат за непречено излегување од работните простории.

Член 52

Внатрешното скалиште со одморалишта (скалин пат или одморалиште) мора да продолжува без стеснување долж правецот на излезот.

Забрането е на скалиштето да се водат инсталации или да се поставуваат украси ако со нив се намалува излезниот простор.

На скалиштето и неговиот приод не смеат да се ставаат предмети кои можат да ги збунат работниците (огледала, необележани провидни прегради и разни декорации).

Скалиштето и неговите приоди мора да бидат добро осветлени по можност природно осветлување.

Член 53

Ширината на скалишниот крак на внатрешното скалиште помеѓу ракофатот и сидот мора да одговара на бројот на работниците кои ги користат и на распоредот на просториите во објектот, но не може да биде помала од 1,10 м.

Скалишниот крак може да има најмалку три, а најмногу осумнаесет скали.

Член 54

Ширината на одморалиштето не може да биде помала од ширината на скалишниот крак, а должината помеѓу скалишните краци не може да биде помала од 1,10 м.

Површината на скалите и на одморалиштето не смее да биде лизгава.

Во објектите наменети за работи и помошни простории, висината на скалите мора да биде од 14 до 18 см, а ширината на нагазната површина на скалите мора да изнесува од 26 до 36 см, во зависност од нивната намена.

На исто скалиште, по правило, скалите мора да бидат еднакви по висина и ширина, а отстапувањето не може да биде поголемо од 2 см.

Член 55

Во исклучителни случаи, во работните и помошните простории може да се изведе кружно скалиште.

Кружното скалиште мора да биде така проектирано и изведено да во најтесниот дел на скалата, нагазната површина има ширина од најмалку 10 см.

Кружното скалиште не може да се користи како единствен излез за евакуација и спасување на работниците.

Член 56

Надворешното скалиште кое се користи за излегување од работните простории се проектира и изведува така да можат да го користат сите работници.

Скалиштето од став 1 на овој член мора да има заштитна ограда во висина од 120 см.

Надворешното скалиште, се проектира и гради така да биде заштитено од атмосферски врнежи.

Доколку надворешното скалиште не е заштитено во смисла на претходниот став, мора редовно да се чисти и одржува.

6) Заштитни огради и ракофати

Член 57

Скалиштето и скалишното одморалиште долж рабовите од отворената страна мора да имаат заштитна ограда со ракофат.

Заштитната ограда и ракофатот мора да бидат поставени по целата должина на краците на скалиштето.

Член 58

Минувалиштата, премините, работните платформи, галерии, мостови и сите места на кои се работи на височина поголема од 100 см, над теренот или подот на просторијата од кои може да се падне, се оградуваат со цврста заштитна ограда.

Сите места на кои може да дојде до паѓање на работниците во длабочина како што се базените, јамите, каналите, резервоарите и слично, мора да се обезбедат со прописен покрив односно со заштитна ограда, и да се означат со соодветни знаци за предупредување.

Член 59

Висината на заштитната ограда не може да биде помала од 100 см, мерено од подот.

Заштитната ограда и ракофатот на скалиштето се поставуваат на височина од 100 см, над горната површина на скалите, мерено вертикално од средината на скалата до врвот на ракофатот односно оградата.

Член 60

Пополнувањето на заштитната ограда со пречки, меѓупречки, столбови и др. мора да биде такво за да овозможи рамноправно оптоварување на површината на оградата.

Ако пополнувањето на заштитната ограда се изведува од должински меѓупречки, нивното растојание не може да биде поголемо од 25 см.

Доколку, пак пополнувањето на заштитната ограда се изведува во форма на вертикални пречки, нивната меѓусебна оддалеченост не може да биде поголема од 14 см.

7) Мостови, рампи, работни платформи главни премини и пешачки патеки

Член 61

Премостените преоди, работните платформи, товарните мостови и галерии, кои се користат за пренос или превоз на товар, се проектираат и изведуваат така да се доволно широки и цврсти за време на користењето.

Подот преку кој се пренесува или превезува товарот мора да биде рамен, да не се лизга и ако е поставен на височина поголема од 100 см. над земјата (подот), долж рабовите од отворената страна мора да има цврста заштитна ограда во висина од најмалку 100 см.

Ширината на главниот премин, работната платформа односно мостот преку кои се пренесува или превезува товарот, не може да биде помала од 160 см.

Член 62

Широчината на рампата мора да одговара на бројот на работниците кои ја користат, но не може да биде помала од 110 см.

Рампите со наклон до 10% не мора да имаат одморалиште, а кај рамките со наклон од 10 до 17%, висината помеѓу одморалиштата не може да биде поголема од 4 м.

Рампите, долж рабовите, од отворената страна страна мора да имаат затитна ограда и ракофат, освен рамните со наклон до 10% кои не мора да имаат ракофат.

Наклонот на рампите во работните простории не може да биде поголем од 40%.

Наклонот на рампите помеѓу одморалиштата не смее да се менува

8) Вертикални приоди

Член 63

За приоѓање на работните платформи, галерии, покриви и слично каде работите се обавуваат повремено, можат да се користат вертикални приоди изведени во форма на метални скали поставени вертикално или косо, под агол поголем од 75° спрема хоризонталата.

Пречките на скалата се изработуваат од тркалесто железо, со пречник од најмалку 1,6 см.

Пречките се коват или заваруваат за страните на скалата на оддалеченост која не може да биде поголема од 30 см.

Ширината на скалите не може да биде помала од 45 см.

Член 64

Скалите поголеми од 3 м. од седмата пречка (околу 2 м. од подот), мора да имаат изведена цврста заштита на плеките на работникот во форма на кафе.

Заштитата на плеките на работникот од став 1 на овој член, мора да биде изработена од лакови на сплескано железо, со внатрешен пречник од 70 до 80 см. кои се прицврстуваат за страните на скалата на растојание кое не може да биде поголемо од 140 см.

Лаковите од претходниот став мора да бидат меѓусебно поврзани со вертикали од сплескано железо, на растојание кое не може да биде поголемо од 25 см.

За вертикалните премини во халите каде можат да се очекуваат интервенции со апарати за спасување, лаковите мора да бидат такви да овозможуваат непречено поминување со апаратите на плеките на работниците.

Скалите мора да бидат цврсто врзани за зградата, објектот или конструкцијата на растојание од најмалку 3 м.

Член 65

Скалите се поставуваат паралелно со зградата или со некоја друга конструкција.

Ако скалите немаат вграден уред за заштита на плеките на работниците, туку е предвидено работниците да се качуваат помеѓу скалите и сидот, растојанието помеѓу пречките на скалите и сидот мора да изнесува од 70 до 80 см.

На скалите чија висина е поголема од 20 м. мора на растојание од 6 до 8 м. да се вградат одморалишта (платформи или одморишта).

Член 66

Страните (ракофатите) на скалите за пристап на работните платформи, галерии, покриви на објекти и др., мора да го надминуваат работ на подот на кој се потпираат најмалку за 75 см, мерено вертикално од подот.

Заштитата на плеките мора да биде продолжена најмалку за 1 м. над површината на која се поставени скалите.

9) Подвижни скали (ескалатори)

Член 67

Подвижните скали (ескалатори) за превоз на работниците се проектираат и изведуваат во согласност со прописите донесени врз основа на закон, со кои се утврдени техничките нормативи и стандарди за таков вид скали.

Подвижните скали не смеат да бидат единствен излез од објектот во случај на опасност.

Подвижните скали не можат да имаат непрекинат вертикален пат повисок од еден кат (спрат).

Член 68

Нагазната површина на подвижните скали во положбата во која се користат мора да биде водорамна, нивната ширина мора да изнесува најмалку 40 см. а најмногу 1,10 м., а длабочината на газалиштето најмалку 38 см.

Член 69

Подвижните скали од двете страни мора да имаат цврсти огради (балустради) во висина од 85 до 110 см.

Оградите од внатрешната страна мора да бидат мазни, со мазен ракофат од горната страна во форма на подвижна лента која има иста брзина и правец на движењето како и скалите.

Подвижните скали мора да имаат уред за кочење со механичко делување, кој во случај на снемвање на електричната енергија, ги запира скалите без оглед на правецот на движењето.

10) Сообраќајници

Член 70

Распоредот и ширината на внатрешните и надворешните сообраќајници мора да одговара на потребите и намената на сообраќајот.

Сообраќајниците од претходниот став се проектираат, градат и одржуваат така да овозможуваат безбеден пренос на предвидените оптоварувања и безбедно движење на работниците и транспортните средства.

Член 71

Внатрешните сообраќајници се изведуваат така да овозможуваат добра видливост за време на движењето на работниците и возилата.

На местата каде видливоста е намалена и на местата на интензивното движење на работниците и возилата, се поставуваат сообраќајни знаци кои предупредуваат на можноста од наидување на превозно средство, светлосни и звучни сигнали, рампи и огради во форма на решетки кои го спречуваат невнимателното излегување на луѓето на внатрешните сообраќајници.

Ако во кругот на претпријатието односно во работните простории се движат моторни возила, на одделни места се поставуваат сообраќајни знаци, во согласност со прописите за безбедност на сообраќајот на јавните патишта.

Член 72

Патиштата за транспорт на товари и патиштата за движење на работниците се изведуваат така да што помалку се пресекуваат и поклопуваат.

На местата на пресекувањето на патот за масовно движење на работниците и железничкиот колосек, се изработуваат преодни мостови или тунели.

Сите транспортни патишта, премини и минува-лишта за работниците во кругот на претпријатието, мора секогаш да бидат слободни, а за време на ноќната работа и добро осветлени.

Член 73

Внатрешните сообраќајници кои поминуваат низ работните простории се поставуваат во нивото на подот на просторијата.

Горниот раб на шините на колосекот кој минува низ работната просторија мора да лежи во нивото на подот на работната просторија и може да отстапува најмногу 10 мм. над или под нивото на подот.

Завртниците за вагони мора да бидат обезбедени од завртување при преоѓањето на работниците преку нив.

Член 74

Патиштата и сообраќајниците на отворен простор мора да имаат соодветни канали со сливници за истекнување на површинските води.

Член 75

Отворите, јамите и каналите потребни во технолошкиот процес мора да бидат покриени со соодветни капаци или оградени со цврсти огради.

Член 76

При движењето на моторните возила во кругот на претпријатието, одалеченоста помеѓу градежните објекти и надворешниот раб на габаритот на возилата, не смее да биде помала од 75 см, и мора да биде обележана со видливи знаци.

Висината на објектите на внатрешните сообраќајници (мостови, тунели, галерии, надземни водови) мора да биде за 50 см. поголема од висината на габаритот на возилата предвидени за движење на тие сообраќајници, а ширината на колските премини мора да изнесува најмалку по 50 см. мерено од страничните рабови на габаритот на возилото.

Член 77

Широчината на внатрешните сообраќајници во кругот на претпријатието и во работните простории мора да одговара на видот и намената на сообраќајот.

Едномерните сообраќајници мора да бидат широки најмалку 3 м, а двомерните најмалку 5 м.

Член 78

Во работните простории се обезбедуваат слободни површини за минување на работниците, со тоа што, главните ходници мора да бидат широки најмалку 1,50 м., а споредните најмалку 1 м.

Широчината на транспортните патишта во работните простории мора да биде таква да овозможува безбеден и лесен транспорт на материјалите, деловите и производите.

Широчината на транспортните патишта од претходниот став не може да биде помала од 1,80 м. и мора да биде за 80 см. поголема од широчината на транспортните средства односно материјали, делови и производи кои најчесто се превезуваат.

Член 79

Транспортните патишта мора да бидат видно обележани со линии од светла боја, широки најмалку 5 см. односно со метални клинови со пречник на главата од најмалку 5 см. всадени во нивото на подот на просторијата.

Премините за чистење, одржување и послужување на орудијата за работа мора да бидат широки најмалку 70 см.

Во работните простории мора да се обезбедат и посебно обележат слободните површини наменети

за слагање на материјалите и производите во фазата на обработка.

Член 80

Товарно истоварните површини, приодите кон таквите површини и нивните сообраќајници мора да бидат изградени од тврд материјал.

Широчината на приодите и транспортните патишта на товарно-истоварните површини не смее да биде помала од 3 м. при едномерно, односно од 5 м при двомерно движење на возилата.

Приодите кон товарно-истоварните површини мора од двете страни да имаат пешачки патеки, широки најмалку 50 см. со соодветно проширување на кривините.

Член 81

На товарно-истоварните површини и на приодите кон таквите површини и сообраќајниците во кругот на претпријатието мора да се постават соодветни ознаки и сообраќајни знаци во согласност со прописите за безбедност на сообраќајот на патиштата.

Член 82

Движењето на возилата на товарно-истоварните површини, на присдите кон таквите површини и на сообраќајниците во кругот на претпријатието треба по правило да биде едномерно.

Двомерно движење на возилата на сообраќајниците и површините од став 1 на овој член, може да се врши само доколку нивната широчина овозможува несметано и безбедно двомерно движење на возилата.

Член 83

За време на ноќната работа, товарно-истоварните површини мора да бидат осветлени во согласност со југословенските стандарди.

Член 84

Ако со посебни прописи не е поинаку одредено, широчината на транспортните патишта во складовите (магазините) мора да изнесува најмалку:

— 1,50 м. во просторијата која не е поширока од 15 м.;

— 2,40 м. во просторијата со широчина од 16 до 40 м.;

— 3 м. во просторија со широчина од 41 до 80 м. или две сообраќајници, секоја широка по 2 м. и

— во просториите со широчина преку 80 м. на секои 40 м. широчина, по една сообраќајница од 3 м. ширина.

Член 85

Ако со посебни прописи не е поинаку определено, на секои 30 м. должина, складишните простории мора да имаат по една напречна сообраќајница со широчина од најмалку 1,80 м.

Доколку стоката се складира во регали или палети, главната сообраќајница не смее да биде потесна од 1,5 м., а растојанието помеѓу регалите не смее да биде помало од 80 см.

Член 86

Складираната стока мора да се оддалечи од ѕидовите, меѓуспратните конструкции односно излезите и хидрантите најмалку 80 см, а од расветните арматура и грејните тела најмалку 50 см.

Член 87

Просторот за складирање мора да биде обележен со бела линија, а транспортните патишта со жолта линија во ширина од 5 см.

11) Природно и вештачко осветлување

Член 88

Осветлувањето на работните простории и на работните простории вон работните простории, мора да биде проектирано и изведено така да овозможува на работниците добро гледање односно точно и брзо забележување и што помало заморчување на очите.

Природното и вештачкото осветлување од претходниот став мора да биде во согласност со југословенските стандарди.

Член 89

Работните простории мора да имаат отвори за природно осветлување (прозорци, стаклени врати, стаклени прегради, покривни светларници и сл.).

Распоредот и бројот на отворите од став 1 на овој член мора да одговара на видот на работите кои се обавуваат во работните простории.

Застаклените површини се распоредуваат така да обезбедат рамномерно осветлување на сите делови на работната просторија а нивната вкупна површина мора да изнесува најмалку 1/8 од површината на подот на работната просторија.

Член 90

Отворите за природно осветлување се распоредуваат така да се спречи директното продирање на сончевите зраци на местото на работата.

Доколку не може да се спречи директното продирање на сончевите зраци на местото на работата, мора да се упстробат средства за засенување (пердиња, завеси, настрешници, специјални стакла, премачкување на стаклата и др.).

Член 91

Доколку со природното осветлување не може да се обезбеди потребната осветленост на работните простории, се обезбедува вештачко осветлување во согласност со југословенските стандарди.

Во работните простории кои истовремено се осветлуваат со природно и вештачко осветлување, бојата на вештачкото осветлување мора да биде слична на природната светлина.

12) Температура, влажност и брзина на движењето на воздухот**Член 92**

Во сите работни простории, преку летниот и зимскиот период мора да се обезбедат поволни услови за работа во поглед на температурата, влажноста и брзината на движењето на воздухот.

Член 93

Температурата и влажноста на воздухот во работните простории се обезбедува во согласност со прописите донесени врз основа на закон.

Член 94

Брзината на движењето на воздухот во работните простории зависи од видот на работата и технолошкиот процес, со тоа што не смее да биде поголема од 50 cm/s во зимскиот период при температура на надворешниот воздух од 283 K (10°), 60 cm/s во предниот период при температура на воздухот од 283 K (10°) до 300 K (27°), односно не поголема од 80 cm/s во топлиот период при температура на надворешниот воздух преку 300 K (27°).

13) Затоплување на работните простории**Член 95**

Работните простории во кои работниците се држуваат постојано, или подолго од два часа непрекинато, за време на студениот период мора да се затоплуваат.

Член 96

Затоплувањето на работните простории со површина на подот до 500 m², во кои, при производството не се издвојуваат ниту се користат запаливи или експлозивни материји, може да се врши со печки на тврдо или течено гориво, плин или електрична енергија.

Член 97

За затоплување на работните простории во кои, при производството се издвојуваат или користат запаливи и експлозивни материји без оглед на површината на подот на просторијата, како и за затоплување на работните простории со површина на подот над 500 m², мора да се предвиди и обезбеди систем на централно греење (со пареа топла вода, топол воздух и сл.).

Централното греење со помош на топол воздух не смее да се примени во работните простории во

кои поради зголемената температура и брзина на движењето на воздухот може да дојде до зголемено испарување на отровните материји.

Член 98

Затоплувањето на работните простории наменети за вршење на административно-технички и на нив слични работи, конструкционите и проектните бира, коприници, сали за состаноци, санитарни и помошни простории, се обезбедува во согласност со југословенските стандарди.

Член 99

Распоредот на грејните тела (радијатори, калорифери, печки и сл.) мора да обезбеди рамномерна температура во работната просторија.

Во работните простории во кои при работата не се издвојуваат и не се користат запаливи и експлозивни материји, температурата на површината на грејните тела не може да биде поголема од 403 K (130°).

Во работните простории, во кои при работа се издвојува прашина која не е запалива, експлозивна или отровна, на површината на грејното тело температурата не може да биде поголема од 383 K (110°).

Грејните тела, чија температура на површината на телата е поголема од 363 K (90°) мора да бидат заштитени од случаен додир.

Во работните простории во кои при работата се издвојуваат запаливи експлозивни или отровни прашини, гасови и пари, температурата на површината на грејните тела се одредува во зависност од својството и количеството на издвоените материји.

Член 100

Температурата на топлиот воздух за загревање на работните простории (со помош на калорифер и сл.) не смее да биде поголема од 333 K (60°) ако воздухот се доведува од висина поголема од 3,50 м. мерено од подот, односно не поголема од 313 K (40°) ако воздухот се доведува од помала висина.

14) Работни простории со орудија за работа кои создаваат високи и ниски температури**Член 101**

Работните места на кои работата се обавува со орудија за работа кои создаваат високи или ниски температури мора да бидат на посебен начин заштитени од штетното делување на високите односно ниските температури (далечинско управување, топлинска изолација, херметизација, екранизација и сл.).

На местата на кои се обавува работата од претходниот став, температурата на зрачењето на смее да биде поголема од 313 K (40°).

Член 102

Ладењето на загреаните материји не може да се обавува во работната просторија ако не постои уред за одведување на ослободената топлина односно, ако просторијата не се проветрува на погоден начин.

Член 103

Кога во работните простории се обавува работа со орудија кои се користат за пренесување или превоз на растопени вжарени маси, местата на работењето мора да бидат заштитени од топлинското зрачење (прегради, кабини и сл.).

Доколку при послужувањето на печките со отворени врати односно капаци топлинското зрачење ја преоѓа дозволената граница утврдена со прописите донесени врз основа на закон, местото на работата мора да биде заштитено со уред или справа за заштита од топлинско зрачење (прегради, водени завеси и сл.).

Член 104

Во работните простории, каде температурата е под 273 K (0°) како што се ладилниците, мразарниците, хемиските постројки и сл., по правило, послужувањето на орудијата за работа се врши на механизирани погон.

Доколку послужувањето на орудијата за работа од претходниот став се обавува рачно, мора да се обезбедат посебни простории за повремено загревање на работниците.

15) Проветрување на работните простории

Член 105

Во работните простории мора да се обезбеди природно или вештачко проветрување во зависност од видот, јачината и изворот на загадувањето.

Член 106

Природното проветрување е допуштено во работните простории во кои, при работата постојат нормални микроклиматски услови и не доаѓа до создавање и кондензирање на водена пара, голема топлина, штетни пареи, гасови, чад, магла и прашина.

Ако работните простории се проветруваат по природен пат низ прозорски отвори или низ отвори на ѕидовите и таваните, таквите отвори мора да бидат опремени со уреди за лесно отворање и затворање од подот на просторијата.

Бројот, големината, распоредот и положбата на прозорските и други отвори за природно проветрување на просториите, мора да обезбедува измена на воздухот и микроклиматски услови во летниот и зимскиот период според нормативите утврдени со прописите донесени врз основа на Законот.

Член 107

Работните простории кои не можат целосно или делумно да се проветруваат на природен начин (простории без прозорци, отвори и светларници) можат да се користат за работа ако:

— климатските уреди постојано одржуваат температура, влажност и брзина на движењето на воздухот во границите пропишани со југословенските стандарди;

— концентрацијата на штетните гасови, пареи и прашина, со соодветни уреди односно мерки на заштита, бидеј сведена во границите пропишани со југословенските стандарди.

Член 108

Воздухот за вештачко проветрување на работните простории, односно воздухот за загревање со кој истовремено се врши и проветрување на работните простории не смее да содржи прашина, чад, штетни гасови, непријатни мириси и слично.

Член 109

Уфрлувањето и исфрлувањето на воздухот при вештачкото проветрување на работните простории мора да се врши така да концентрацијата на загадениот воздух во зоната на дишењето на работниците не ја преоѓа максималната дозволена концентрација (МДК) на штетни гасови, пареи магла и прашина.

Ако свежниот воздух не е доволно чист, пред уфрлувањето во работната просторија мора да се прочисти со помош на специјални уреди (филтери, клима уреди и сл.).

Отворите за довод на свеж воздух се заштитуваат од продирање на страни тела со жичана мрежа, жалузини и сл.

Член 110

Во работните простории со нормални микроклиматски услови со вештачки проветрувања мора да се обезбеди следното количество на свеж воздух по работник:

— 30 м³/час, за работните простории во кои на едно вработено лице доаѓа најмалку 20 м³ слободен воздушен простор;

— 20 м³/час, за работните простории во кои на едно вработено лице доаѓа 20 до 40 м³ слободен воздушен простор;

— 40 м³/час, за работните простории кои немаат прозори или други отвори за проветрување.

Член 111

Во работните простории во кои поради технолошките процеси не постојат нормални микрокли-

матски услови (разни загадувања, штетни испарувања, високи температури, влага и сл.) количината на воздухот за вештачко проветрување се одредува во зависност од степенот на загаденоста на воздухот, влагата, температурата и другите штетни фактори.

Член 112

На изворите на загадување на воздухот во работните простории мора да бидат поставени уреди со кои загадениот воздух непосредно се одведува од местото на настанувањето.

Доколку при технолошките процеси постои опасност од издвојување на отровни материји, уредот од претходниот став мора да биде снабден со резервен мотор кој ќе се користи во случај на дефект на погонскиот мотор.

Член 113

Во работните простории во кои при технолошките процеси се развиваат непријатни мириси или можат да настанат запаливи односно експлозивни смеси, притисокот на воздухот се намалува со помош на посебен вентилационен уред.

Член 114

При проветрувањето, воздушното затоплување и климатизацијата на работните простории, дозволно е користење на рециркулационен воздух, доколку тој не содржи непријатни мириси или запаливи односно експлозивни пареи и ако со повторното уфрлување на таквиот воздух во работните простории нема да се пречекори дозволена граница пропишана со југословенските стандарди за максимално дозволена концентрација на штетни гасови, пареи, магли и прашина (МДК).

Член 115

Работните простории во кои може да дојде до ненадејно развивање на големи количества отровни, лесно запаливи или експлозивни испарувања, мора да бидат опремени, покрај уредите за редовно проветрување на просториите, и со посебни уреди за проветрување кои автоматски стапуваат во дејство кога се пречекори дозволена граница пропишана со југословенските стандарди за максимално дозволена концентрација на штетни гасови, пареи, магли и прашина (МДК).

16) Бучава и вибрации

Член 116

Градежните објекти наменети за работни простории во кои ќе се сместат орудијата за работа со изворите на бучава и вибрации, или во кои бучавата ќе допира од надвор, се проектираат и изведуваат во согласност со законите, прописите донесени на основа закон и југословенските стандарди во зависност од видот, особените и условите на технолошкиот процес.

17) Штетни зрачења

Член 117

При проектирањето на градежните објекти наменети за работни простории во кои ќе се јавуваат штетни зрачења (инфрацрвени, ултравиолетови, јонизиращки), ултразвук или силни магнетски полиња, се применуваат мерки за заштита при работа утврдени со Закон и прописите донесени на основа закон.

5. Помошни простории

Член 118

Помошните простории се сместуваат по правило во посебни градежни објекти во близината на работните простории или во анексите подигнати покрај работните простории.

Помошните простории можат да се сместат и во градежните објекти наменети за работни простории доколку тоа го дозволуваат природата на производствениот процес и санитарно хигиенските услови.

Член 119

Големината на помошните простории мора да одговара на својата намена, а височината не може да биде помала од 2,50 м.

Член 120

Одредбите на овој правилник кои се однесуваат на проектирањето, изведувањето и одржувањето на работните простории се применуваат и на помошните простории (подови сидови, тавани, покриви, затоплување, проветрување, осветлување, изведување на инсталации и др.).

1) Гардероби**Член 121**

За сместување на облеката (лична и заштитна) и на обувките на работниците, се обезбедуваат гардероби и тоа посебно за работниците и посебно за работничките.

Во исклучителни случаи каде што процесот и организацијата на работата тоа го дозволува гардеробите можат да бидат и заеднички.

Ако бројот на работниците е помал од 20 и ако работите се од таква природа да не бараат задолжително користење на бања, за сместување на личната и заштитната облека и обувки на работниците можат да се користат и ходниците односно работните простории.

Член 122

За сместување на личната и заштитната облека и обувки на работниците кои обавуваат работи со отровни и заразни материи, со азбест или други слични и по здравјето опасни материи, како и со материи со непријатен и штетен мирис, мора да се обезбедат посебни простории непосредно до работните простории.

Член 123

Гардеробите се проектираат, изведуваат и одржуваат во зависност од степенот на загаденоста, местото на работата и видот и природата на работите кои работниците ги обавуваат и тоа:

— за чисти работи кај кои постојат нормални услови за работа, како што се административните, трговските, часовничарските, финомеханичарските, граверските, кројачките и други слични работи, можат да се изведат гардероби со закачалки;

— за нечисти работи кај кои во процесот на работата се создава прашина која не е изразито штетна по здравјето на работниците, (пекарска индустрија, столарска, бојадисувачка, браварска, лимарска, текстилна, конопари, сортирање крпи и одпатоци, механичарски работилници и слично) се обезбедуваат единечни гардеробни ормани за сместување и чување на личните и заштитните облеку и обувки;

— за работите кај кои се развива прашина, гасови или пари, изразито штетни по здравјето на работниците (работа со олово, жива, штетна пареа, киселина, изработка на акумулатори и сл.) се обезбедува двоен гардеробен ормар. Ако на работниците кои ги обавуваат тие работи, секојдневно им се обезбедува чиста заштитна облека, за чување на личната облека, гардеробните ормани можат да бидат единечни;

— за работите кои се обавуваат со отровни, заразни и штетни материи, се обезбедуваат посебни гардеробни простории со двојни гардеробни ормани за чување на личната и на заштитната облека и обувките;

— за работите кои се обавуваат во влага, кај кои не се развива прашина, штетни пари или гасови, (мразари, фабрики за прехранбени артикли перални на алишта и сл.) се обезбедуваат гардероби со уред за сушење на облеката и обувките;

— за работите кои се обавуваат во влага и при кои се развиваат материи штетни по здравјето на работниците (хемиска индустрија и сл.) како и при работа со материи со непријатен и штетен мирис се обезбедуваат посебни гардероби за лична, а посебни за заштитната и работна облека и обувки, со тоа што гардеробите за заштитната и работна

облека и обувки кога работите се обавуваат во влага, мора да имаат и уред за сушење на облеката и обувките.

Член 124

За работниците кои се изложени на влага или вода во толкава мерка да нивните заштитни облеку и обувки не можат да се исушат во текот на шест часови во гардеробите со обични ормани, односно со систем закачалки, се инсталираат уреди кои овозможуваат сушење на облеката и обувките. За таа цел можат да се користат комори за сушење, ормани со циркулација на топол и сув воздух и слично.

Температурата на топлиот воздух за сушење на заштитната облека и обувки не смее да преоѓа 313 К (40°C).

Член 125

Гардеробните ормани се изработуваат и опремуваат така да ги исполнуваат следните услови:

— да имаат височина 1,80 м, а длабочина и широчина најмалку по 35 см;

— да имаат ногари високи 15 см, а доколку се без ногари да се сместени на фиксно подножје високо 15 см;

— на погодни места при дното и врвот да имаат отвори за вентилација;

— да се обоени со заштитна боја;

— од внатрешната страна да имаат закачалки или други соодветни средства за закачување на облеката;

— во горниот дел да имаат полица високи 30 см;

— во долниот дел да имаат полица за сместување на обувките;

— да имаат брави кои се заклучуваат.

Двојните гардеробни ормани мора да бидат изведени како и единечните, освен широчината која не може да биде помала од 70 см, а преградата која ги дели по ширината на два дела мора да биде изведена така да личната облека не доаѓа во допир со заштитната облека.

Член 126

Ако во просториите е предвидено сместување на облеката за повеќе од 50 работници, слободниот премин помеѓу гардеробните ормани мора да биде најмалку 100 см.

Гардеробните простории се опремуваат со клупи, огледала, пенелници и корпи за отпадоци.

2) Бањи**Член 127**

За работниците кои обавуваат работи при кои доаѓа до нечистотија, натопување на телото и облеката, потење, појава на големи количества прашина и непријатни мириси, односно кои работат со отровни заразни или јонизирачки материи, како и за работниците кои учествуваат во процесот на преработка на прехранбени производи или изработка на стерилни материјали, мора да се обезбедат соодветни бањи.

Бањите се проектираат, изведуваат и одржуваат посебно за работниците, а посебно за работничките.

Член 128

Во бањите се обезбедува топла и ладна вода, пред-простор за прилагодување на промената на температурата и простор за пресоблекување кои овозможуваат, облеката и обувките на работниците да бидат заштитени од прскање со вода.

Температурата на воздухот за време на употребата на бањите не може да биде пониска од 298 К (25°).

Бањите мора да имаат изведено соодветна природна или вештачка вентилација.

Член 129

Бројот на тушевите во бањата се одредува во зависност од видот на работите и бројот на работниците во најголемата (најбројната) смена и тоа:

— еден туш за најмногу пет работника, ако во процесот на работата се јавува прашина, штетни материи, непријатни мириси, силно потење или доа-

га до натопување на облеката (термичка обработка на метали, печење на пластичните материјали, лсење на метали, транспорт на сурови кожи, работи во мелничката индустрија, преработка на риба, обработка на дрво, бојадисување со шприцање и сл.).

— еден туш за најмногу десет работници ако се обавуваат работи на преработка прехранбени производи или изработка на стерилни материјали (производство на леб, тестенини, месни производи и сл.).

При обавувањето на работи кои не се наведени во претходниот став се обезбедува еден туш на најмногу 20 работника.

Член 130

Бањите со тушеви можат да бидат изведени како заеднички или единечни.

Ако тушот е поставен во кабина, широчината и должината на кабината не смее да биде помала од 90 x 90 см.

Член 131

Во заедничките бањи со тушеви, мора да се предвиди соодветен предпростор за оставање на облеката и обувките, односно за спречување на брзата промена на температурата во просторијата.

Член 132

Подот и ѕидовите на бањите мора да бидат изработени од материјал кој не пропушта вода и може лесно да се чисти и одржува.

На подот на бањата треба да се постават пластични или дрвени решетки.

3) Мијалници

Член 133

Мијалниците, по правило, треба да бидат сместени во посебни простории поврзани со гардеробата и тоа посебно за работниците, а посебно за работничките.

Доколку процесот на работата тоа го дозволува, мијалниците можат да се сместат и во работните простории.

Член 134

Мијалниците се проектираат, изведуваат и одржуваат така да во текот на работењето ги задоволуваат потребите на работниците за топла и студена вода во зависност од видот на работите и бројот на работниците кои со нив се опслужуваат.

Мијалниците мора редовно да се обезбедени со средства или уреди за сушење на рацете по миењето.

Мијалниците се градат од материјали кои можат лесно да се чистат и мијат.

Член 135

Бројот на славините во мијалниците се одредува во зависност од видот на работите и бројот на работниците кои со нив се опслужуваат во најбројната смена, и тоа:

— една славина за најмногу 50 работници кои вршат административно-технички и на нив слични работи и задачи;

— една славина за најмногу 20 работници, ако при работата доаѓа до валкање на рацете, посилено потење, појава на прашина, влага, натопување на облеката и рацете;

— една славина за најмногу 15 работници, ако при обавувањето на работите доаѓа од валкање на облеката, рацете и телото или потење и појава на големо количество прашина;

— една славина за најмногу 10 работници, ако при обавувањето на работата се издвојуваат штетни материји и непријатни мириси, јонизирачко зрачење или загадување на облеката.

4) Простории за лична хигиена на работниците

Член 136

Посебна просторија со топла и студена вода мора да се обезбеди за лична хигиена на жените кои обавуваат работи при кои доаѓа до валкање, натопување на телото и облеката, прекумерно потење, поголеми количества прашина или непријатни мириси, односно кои работат со отровни, заразни или

јонизирачки материји или во процесот на преработката на прехранбени производи, изработка на стерилни материјали и сл.

Член 137

Просторијата од член 136 на овој правилник мора да биде одвоена од другите простории со предпростор, опремена со посебни кабинички со површина од најмалку 1,50 м² и мијалници за миење на рацете, и треба да биде сместена во непосредна близина на нужниците, по правило, што поблиску до местото на работата на работничките.

Бројот на кабините се одредува според бројот на работничките а најмалку по една кабина на секои 50 работнички, ако бројот на работничките не преминува 300. На секои натамошни 100 работнички мора да се обезбеди уште најмалку по една кабина.

Кабините од став 1 на овој член мора да имаат соодветна опрема која служи за одржување на личната хигиена на работничките (биде, огледало, столче, хигиенски сад за отпадоци и потрошен материјал и др.).

5) Нужници

Член 138

Нужниците се проектираат, изведуваат и одржуваат, по правило посебно за работниците, а посебно за работничките.

Во повеќекатните градежни објекти, нужниците мора да се обезбедат на секој кај.

Кога нужниците се наоѓаат во склопот на градежниот објект со работните простории, растојанието на нужниците од најоддалеченото место на работата не може да биде поголемо од 100 м. Ако нужниците се наоѓаат вон градежниот објект, таа оддалеченост не може да биде поголема од 200 м.

Член 139

Бројот на нужниците во градежниот објект во кој се работните простории, се одредува според бројот на работниците. За најмногу 30 мажи односно 20 жени, мора да се обезбеди по еден нужник, а за работниците и по еден писоар.

Нужниците се обезбедуваат во посебни кабинички со прегради високи најмалку 2 м мерено од подот.

Површината на кабината не може да биде помала од 90 x 120 см.

Член 140

Во градежните објекти во кои се сместени работните простории, нужниците мора да имаат предпростор со врати кои сами се затвараат и уред за водено испирање.

Предпросторот мора да биде опремен со еден мијалник (лавабо) на најмногу четири нужници.

Просториите на нужниците мора да имаат соодветна природна или вентилација.

Секој нужник мора да има врата која се затвара од внатрешната страна.

Покрај главната опрема на нужникот која се состои од школка и уред за водно исплакување, кабината на нужникот е потребно да се опреми и со кутија или направа за тоалетна хартија, сидна закачалка или клин.

Член 141

Писоарите можат да се изведат како панел писоари, писоарски школки и исправени писоари.

Писоарите мора да бидат изградени од материјал кој лесно се чисти.

Панел писоарите кои претставуваат равен дел на ѕидот мора да бидат изработени од материјал кој е отпорен на моч.

Панел писоарите мора да имаат исплакување со вода по целата должина.

Жлебот за одвод на водата мора да се постави под нивото на подот и да има лесен пад спрема сливникот.

6) ПРОСТОРИИ ЗА ЗЕМАЊЕ ХРАНА

Член 142

Просториите за исхрана (кујна, трпезарија и др.) треба да ги исполнуваат стандардите и нормативите предвидени за угостителски објекти. Нивната големина односно површина и брџот на масите мора да одговараат на бројот на работниците, распоредот на смените и другите услови.

Член 143

Подот на сидовите на просторијата за исхрана треба да се изградени од материјал кој лесно се чисти и одржува.

Во непосредна близина, а по можност на влезот на просторијата од претходниот став, треба да се постават доволен број мијалници за миеење на раце снабдени со топла и студена вода, сапун, крпа за бришење или уред за сушење на рацете.

Просториите од став 1 на овој член мора да имаат соодветна вентилација.

Член 144

За работниците кои вршат работи при кои доаѓа до валкање, натопување на облеката и телото, прекумерно потење, појава на големи количини прашина или непријатни мириси, кои работат со отровни, заразни или јонизирачки материји, како и за работниците кои учествуваат во процесот на преработка на прехранбени производи или изработка на стерилни материјали, мора да се предвидат и обезбедат посебни простории за земање на храната, кои ги исполнуваат условите од член 143 на овој правилник.

7) Простории за пушење

Член 145

Ако поради природата на работата е забрането пушење во работните простории и во кругот на работната организација, мора да се предвидат посебни простории за пушење.

Големината на просторијата за пушење зависи од бројот на работниците во најбројната смена.

Просториите за пушење мора да имаат соодветна вентилација и доволен број пепелници.

8) Простории за повремено загревање на работниците

Член 146

За работниците вработени во складови (магазини), ладилници, на работа на отворен простор и сл. мора да се обезбедат соодветни простории за повремено загревање.

Големината на просториите за повремено загревање зависи од бројот на работниците.

9) Просторија за сушење, чистење и дезинфекција на работната и заштитната облека и опрема

Член 147

Кај технолошките процеси при кои се издвојуваат големи количества прашина, влага, штетни гасови или испарувања со непријатен мирис, како и при вршење на работа со заразни (инфективни) и други опасни по здравјето материјали (азбест и сл.) мора да се предвидат и обезбедат посебни простории со уреди за чистење, дезинфекција, сушење и одржување на работната и заштитната облека и на личните заштитни средства.

Доколку постои можност личната облека на работниците да биде контаминирана со азбестна прашина, на работниците мора да им се обезбеди соодветна работна облека која не смее да се изнесува од работната средина.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 148

Постоечките градежни објекти наменети за работни и помошни простории и работните простории мора да се усогласат со општите мерки за заштита

при работа пропишани со овој правилник во рок од три години од денот на неговото влегување во сила.

Член 149

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СР Македонија“.

Бр. 08-2212

14 јули 1989 година

Скопје

Претседател

Републичкиот комитет за труд,
здравство и социјална политика,
д-р Јанко Обочки, с. р.

581.

Врз основа на член 14 од Законот за задолжителниот заем за обезбедување средства на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта во периодот од 1986 до 1990 година („Службен весник на СРМ“, бр. 7/86 и 20/88), републичкиот секретар за финансии донесува

У П А Т С Т В О

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА НАЧИНОТ
НА УТВРДУВАЊЕ НА ОСНОВИЦАТА ЗА ПРЕСМЕ-
ТУВАЊЕ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНИОТ ЗАЕМ ЗА
РЕПУБЛИЧКИОТ ФОНД

1. Во Упатството за начинот на утврдување на основницата за пресметување на задолжителниот заем за Републичкиот фонд („Службен весник на СРМ“, број 17/86 и 23/87), точката 3 се менува и гласи:

„3. Образецот „ЗРФНП“ се поднесува до Службата на општественото книговодство кај која се води жиро-сметката на обврзникот со поднесувањето на годишната односно полугодишната пресметка и ќе служи за утврдување на основницата за пресметување и плаќање на годишната и полугодишната обврска и месечните аконтации по задолжителниот заем.“

2. Образецот „ЗРФНП“ кој е составен дел на ова упатство се менува и гласи:

„Образец „ЗРФНП“

П Р Е С М Е Т К А

за утврдување на основницата за пресметување на задолжителниот заем за Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за _____19____ година

ООЗТ _____
Место _____

Ред. Број	Опис	Стапка	Износ
1	2	3	4

I. Утврдување на основницата за пресметување на обврската по задолжителниот заем за Републичкиот фонд

1. Остварен доход
2. Амортизација пресметана за тековната година
3. Основница (ред. бр. 1 + 2)
4. Износ на заемот (ред. бр. 3 x стапка)
5. Износ на месечната аконтација (ред. бр. 4 поделен со соодветниот број на месеци зголемен со процентот на порастот на цените на мало во Републиката во периодот што му претходи на месецот за кој се плаќа об-

1	2	3	4
---	---	---	---

- врската во однос на просечните цени на мало во претходната година односно I-то полугодие)
6. Уплатено за периодот за кој се утврдува обврската
7. Разлика:
- повеќе уплатено (ред. бр. 6—4)
 - помалку уплатено (ред. бр. 4—6)

II. Забелешка:

— Процентот на порастот на цените на мало од точка 5 на овој образец го објавува Републичкиот завод за статистика согласно со член 20-а од Законот за данокот од доход на организациите на здружениот труд.

— Редните броеви 5 и 6 од образецот се пополнуваат само при поднесувањето на годишната и полугодишната пресметка.

Скопје _____ 19____ година
Раководител на сметководството,

ДИРЕКТОР,“

3. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 08-2741/1
1 август 1989 година
Скопје

Републички секретар за финансии
м-р **Методија Тошевски**, с. р.

582.

Врз основа на член 12 од Законот за обезбедување средства на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1986 до 1990 година („Службен весник на СРМ“ бр. 7/86, 45/86, 50/87 и 28/89), републичкиот секретар за финансии донесува

УПАТСТВО

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА НАЧИНОТ НА УТВРДУВАЊЕ НА ОСНОВИЦАТА ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ОБВРСКАТА ПО ОСНОВА НА СРЕДСТВАТА НА ФОНДОТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Во Упатството на начинот на утврдување на основницата за пресметување на обврската по основа на средствата на Фондот на Федерацијата („Службен весник на СРМ“ бр. 17/86, 23/87, 31/87 и 35/87), точките 3 и 4 се менуваат и гласат:

„3. Образецот „СФНП“ се поднесува до Службата на општественото книговодство кај која се води жиро-сметката за обврзникот со поднесување на годишната односно полугодишната пресметка и ќе служи за утврдување на основницата за пресметување и плаќање на:

а) годишната и полугодишната обврска по средствата на Фондот (задолжителен заем и здружување на трудот и средствата);

б) месечната аконтација на задолжителниот заем; и

в) тримесечната обврска по основа на здружување на трудот и средствата.

4. При плаќањето на тримесечната обврска по основа на средствата наменети за здружување од член 8, став 4 од Законот за средствата на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1986 до 1990 година (Сојузен закон), обврзникот поднесува доказ за износот на здружените и уплатени средства по член 8, став 1 од Сојузниот закон.

2. Образецот „СФНП“ кој е составен дел на ова упатство се менува и гласи:

„Образец „СФНП“

ПРЕСМЕТКА

за утврдување на основницата за пресметување на обврската по основа на средствата на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини за _____ 19____ година

ООЗТ _____
Место _____

Ред. Број	Опис	Вкупен износ	Износ по	поодделни стапки		
1	2	3	4	5	6	7

I Утврдување на основницата за пресметување на вкупната обврска по основа на средствата на ФНП

1. Остварен доход
2. Амортизација пресметана за тековната година
3. Основница (ред. бр. 1+2)
4. Износ на обврската по основа на средствата на ФНП за определен пресметковен период (ред. бр. 3 x стапка)
5. Износ на месечната аконтација (ред. бр. 4 поделен со соодветниот број на месеци зголемен со процентот на порастот на цените на мало во Републиката во периодот што му претходи на месецот за кој се плаќа обврската во однос на просечните цени на мало во претходната година односно I-то полугодие)

II. Утврдување на обврската по основа на задолжителен заем

6. Износ на обврската по основа на задолжителен заем за определен пресметковен период (44,8% од ред. бр. 4)
7. Износ на месечната аконтација по задолжителниот заем (44,8% од ред. бр. 5)
8. Уплатено во периодот за кој се утврдува обврската
9. Разлика:
 - повеќе уплатено (ред. бр. 8—6)
 - помалку уплатено (ред. бр. 6—8)

III. Утврдување на обврската по основа здружување на трудот и средствата

10. Износ на обврската по основа на здружување на трудот и средствата за определен пресметковен период (55,2% од ред. бр. 4 = ред. бр. 4—6)
11. Износ на тримесечната обврска по основа на здружување на трудот и средствата (55,2% од ред. бр. 5 x 3)

1	2	3	4	5	6	7
12.	Уплатено во периодот за кој се утврдува обврската заедно со директните уплати на здружените средства					
13.	Разлика: — повеќе уплатено (ред. бр. 12—10) — помалку уплатено (ред. бр. 10—12)					
14.	Начин на кој се утврдува основицата за пресметување на обврските по поодделни стапки					
	Забелешка:					

— Индексот на порастот на цените на мало од точка 5 на овој образец го објавува Републичкиот завод за статистика согласно член 20-а од Законот за данокот од доход на организациите на здружениот труд;

— Редните броеви 8, 9, 12 и 13 од овој образец се пополнува само при поднесувањето на годишната односно полугодишната пресметка.

Скопје _____ 19____ година
Раководител на сметководството,

ДИРЕКТОР,

3. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 08-2741/1
1 август 1989 година
Скопје

Републички секретар за финансии
м-р **Методија Тошевски**, с. р.

583.

Врз основа на член 160 точка 16 од Законот за внатрешни работи — Пречистен текст („Службен весник на СРМ“ бр. 37/80 и 24/88), републичкиот секретар за внатрешни работи донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ЦЕНИТЕ НА ОБРАСЦИТЕ ШТО СЕ УПОТРЕБУВААТ ВО ОРГАНИТЕ НА УПРАВАТА НАДЛЕЖНИ ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

I. Цените на обрасците што се употребуваат во органите на управата надлежни за внатрешни работи, изнесуваат и тоа за:

1.	Лична карта	7.500	дин
2.	Возачка дозвола	11.500	„
3.	Дозвола за возач на трактор	11.500	„
4.	Возачка потврда	11.500	„
5.	Сообраќајна дозвола за регистрирано возило (земјоделски трактор)	11.500	„
6.	Потврда за регистрација за регистрирано возило	11.500	„
7.	Потврда за привремена регистрација на возило	6.500	„
8.	Дозвола за поседување и носење на оружје	5.500	„
9.	Дозвола за поседување на оружје	5.500	„
10.	Тест за полагање возачки испит	3.000	„
11.	Извод од матичната книга на родените за употреба во странство	4.000	„
12.	Извод од матичната книга на венчаните за употреба во странство	4.000	„

13.	Извод од матичната книга на умрените за употреба во странство	4.000	„
14.	Постојана пропусница за движење и задржување на аеродром	4.000	„
15.	Привремена пропусница за движење и задржување на аеродром	4.000	„
16.	Пропусница за премин на Југословенско-бугарска граница во малограничен сообраќај на лица	10.000	„
17.	Привремена дозвола за движење и престој во граничен појас	4.000	„
18.	Постојана дозвола за движење и престој во граничен појас	4.000	„
19.	Привремена дозвола за движење и задржување на граничен премин	4.000	„
20.	Постојана дозвола за движење и задржување на граничен премин	4.000	„
21.	Барање за издавање пропусница во малограничен сообраќај на лица	4.000	„
22.	Дозвола за инструктор	4.000	„

II. Со денот на влегувањето во сила на ова решение, престанува да важи Решението за цените на обрасците што се употребуваат во органите на управата надлежни за внатрешни работи („Службен весник на СРМ“ бр. 19/89).

III. Ова решение влегува во сила наредниот ден по денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Бр. 262-8382/2
9 август 1989 година
Скопје

Републички секретар
за внатрешни работи,
Јован Трпеноски, с. р.

584.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки на седницата одржана на 7 јуни 1989 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ ОДБИВА предлогот за оценување уставноста и законитоста на член 14 став 1 алинеја 1 од Правилникот за решавање на станбените потреби на работниците на Основната организација на здружениот труд „Снабдител“ при „Макпромет“ — Штип, донесен со референдум на 15 април 1989 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во означената организација на начин предвиден за објавување на самоуправните општи акти.

3. Општинскиот општествен правобранител на самоуправањето на општина Штип, со предлог поднесен до Уставниот суд на Македонија, поведе постапка за оценување уставноста и законитоста на член 14 став 1 алинеја 1 од Правилникот означен во точката 1 на оваа одлука затоа што смета дека со неа работниот придонес повеќе се вреднува во однос на станбената состојба на работникот.

4. На седницата Судот утврди дека според член 12 став 1 алинеја 1 степенот на станбената загрозеност се вреднува со 50% од вкупно предвидените бодови, односно со 72 бода, а работниот придонес со 30% односно со 43 бода. Исто така, Судот утврди дека во член 13 кој се однесува на степенот на станбената загрозеност се утврдени одделни поткритиуми со износ на бодовите што според нив работникот може да ги добие, додека, според член 14, кој се однесува на работниот придонес, се утврдува износот на бодовите по тој основ.

5. Согласно член 42 и 42-а од Законот за станбени односи („Службен весник на СРМ“ бр. 36/73,

14/75 и 27/78) давателот на станот на користење односно работниците во основната организација со самоуправен општ акт ги утврдуваат основите и мерилата за определување редот на првенство за добивање станови на користење во општествена сопственост.

Имајќи ја предвид оваа законска одредба Судот смета дека е самоуправно право на работниците да ги утврдат основите за определување редот на првенство за добивање стан и да ги определат мерилата по тие основи, но притоа се должни да го почитуваат уставното начело на заемност и солидарност изразено во Оддел II став 3 алинеја 6 од Уставот на СР Македонија, кое се изразува со обезбедување основот станбена состојба да има доминантно влијание при распределбата на станови.

Од анализата на членовите 12—14 од Правилникот произлегува дека станбената состојба на работникот врз основа на која во глобалната распределба на бодовите се добиваат 50% или од вкупно 144 се добиваат 72 бода, има доминантно влијание врз утврдувањето на ранг-листата за решавање на станбените потреби на работниците.

Исто така, Судот утврди дека постои несогласност на членот 13 со членот 12 од Правилникот, но за меѓусебната несогласност на одредбите од самоуправниот општ акт, согласно амандманот 53 точка 1 на Уставот на СР Македонија овој Суд не е надлежен да одлучува.

Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

У. бр. 60/89

7 јуни 1989 година

Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
д-р **Фиданчо Стоев**, с. р.

СУДСКИ ОГЛАСИ

ОПШТИНСКИ СУД СКОПЈЕ II — СКОПЈЕ

Пред овој суд е заведен спор за нарушено владение од страна на тужителот ГРО „Трудбеник“ — Охрид, против тужените Ефтимова Верка и Илија нас. Радишани, станбена единица 06, влез 2, кат 2, стан 22 — Скопје, а сега со непозната адреса на живеење.

Се повикуваат тужените Ефтимови Верка и Илија, да се јават во рок од 30 дена по објавувањето на овој оглас во овој суд или во истиот рок, да ја достават својата адреса на живеење.

Доколку тужените не се јават во рок од 30 дена на истите ќе им биде одреден привремен старател кој ќе ги застапува нивните интереси пред судот.

Од Општинскиот суд Скопје II — Скопје, П. бр. 1901/89. (125)

ОПШТИНСКИ СУД ВО БИТОЛА

Пред Општинскиот суд во Битола се води спор по предлог на предлагачот Ристевски Љубе од с. Зовиќ — Битолско за докажување на смртта на противникот Ристевски Андон од с. Зовиќ, согласно член 79 а во врска со член 89 и 74 од ЗВП.

Се повикува лицето Ристевски Андон од с. Зовиќ — Битолско кој наводно починал на 3 април 1989 година, во Битола, на ул. „Гуро Ѓаковиќ“ бр. 113, да се јави пред овој суд во рок од 20 дена од денот на објавувањето на огласот во „Службен лист на СФРЈ“, „Службен весник на СРМ“ огласната табла на овој суд, како и огласната табла на с. Зовиќ.

Истовремено се повикува секој друг кој нешто знае за неговиот живот да јави на овој суд.

По истекот на наведениот рок судот ќе донесе одлука по предлогот за докажување на смртта.

Од Општинскиот суд во Битола, ВПП. бр. 222/89.

ОПШТИНСКИ СУД ВО ТЕТОВО

Пред овој суд се води спор за надомест на штета од тужителот Зендели Шабан против тужениот Зендели Иљаз од с. Челопек, со непозната адреса во странство. Вредност на спорот 1.990.000 — динари.

Се повикува тужениот Зендели Иљаз да се јави во рок од 30 дена по објавувањето во судот или во истиот рок постави свој застапник во земјата. Во спротивно, овој суд преку Центарот за социјални работи во Тетово, ќе му постави привремен старател кој ќе се грижи до правосилното окончување на спорот.

Од Општинскиот суд во Тетово, П. бр. 957/89.

О Б Ј А В А

Врз основа на член 35 од Општествениот договор за измени и дополнувања на Општествениот договор за заедничките основи и мерила за самоуправно уредување на односите во стекнувањето и распоредувањето на доходот и чистиот доход и распределбата на средствата за лични доходи („Службен весник на СРМ“ бр. 18/87), Координационен одбор

О Б Ј А В У В А

планиран елемент за примена на мерилата за распоредување на чистиот доход за август 1989 година.

1. Просечниот месечен пресметан чист личен доход по работник, без средствата за непосредна заедничка потрошувачка, за август 1989 година изнесува 3.150.000 динари.

Координационен одбор
Претседавач,
Душан Петрески, с. р.

СОДРЖИНА

	Страна
578. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за поблиските намени, начинот и условите за користење на паричните средства на Републиката и општините што се водат како депозит во Народната банка на Македонија во 1989 година —	569
579. Одлука за распоредување на девизите утврдени за потребите на општествените дејности и општествените организации од Републиката за 1989 година —	569
580. Правилник за општите мерки на заштита при работа за работни и помошни простории и простори —	570
581. Упатство за изменување на Упатството за начинот на утврдување на основицата за пресметување на задолжителниот заем за Републичкиот фонд —	581
582. Упатство за изменување на Упатството за начинот на утврдување на основицата за пресметување на обврската по основа на средствата на Фондот на Федерацијата —	582
583. Решение за цените на обрасците што се употребуваат во органите во управата надлежни за внатрешни работи —	583
584. Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 60/89 од 7 јуни 1989 годидна —	583